

Список використаних джерел:

1. Купчак П. М. Харчова промисловість України в умовах активізації інтеграційних та глобалізаційних процесів: монографія / За ред. д-ра екон. наук, проф. Л. В. Дейнеко. – К. : Рада по вивч. прод. сил України НАН України, 2009. – 152 с.
2. Печенога О. Ринок дитячого харчування в Україні/О.Печенога, Т. Нагайцева, Ю.Кіщак/Харчовик.-2012.-№5.-С. 25-30.
3. Вітчизняна індустрія дитячого харчування: сучасний стан та перспективні напрямки розвитку. Режим доступу: <http://www.nubip.edu.ua/node/6391>
4. Печенога О. Ринок дитячого харчування в Україні/О.Печенога, Т. Нагайцева, Ю.Кіщак/Харчовик.-2012.-№5.-50-67 с.

УДК 332.021

Прохорчук С.В.

ІНВЕСТИЦІЇ ЯК РЕСУРС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження визначається сучасним станом інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні в цілому і в регіонах зокрема. В першу чергу, це обумовлено необхідністю створення та вдосконалення регіональних механізмів інвестування інновацій. За останні роки в регіонах накопичений досвід управління інвестиційною діяльністю. На даний момент в Україні формується інноваційна економіка з реальними продуктивними силами і виробничими відносинами. Однак недостатність інвестиційних ресурсів у регіонах вимагає створення регіональних механізмів інвестування у сфери економічної діяльності, пов'язані з самими останніми досягненнями науки і техніки.

В результаті використання механізмів і інструментів в інвестиційно-інноваційну діяльність зростає ефективність досягнень науки і техніки, що, в свою чергу, дозволить вирішувати соціально-економічні завдання на регіональному рівні. Кризова ситуація, що склалася в економіці, в тому числі і в інноваційній сфері, визначає необхідність вибору альтернативних шляхів інноваційного розвитку. Розвиток економіки країни в найближчому майбутньому буде багато в чому залежати від рівня розвитку інноваційної сфери, так як саме вона є головним чинником формування інноваційного потенціалу країни, який дозволяє реорганізувати економіку, розвивати наукомістке виробництво і забезпечувати стійкі темпи економічного зростання. Основні проблеми, з якими стикаються регіони, такі: висока ступінь фізичного зносу основних фондів підприємств, уповільнені процеси регіональних перетворень, низький рівень розвитку інноваційної діяльності, відсутність програм інноваційно-орієнтованого стратегічного планування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі останніх років багато приділено уваги питанням інноваційної діяльності та інноваційному потенціалу регіонів. Проблемам забезпечення інноваційної діяльності окремих підприємств присвячені роботи науковців: Амоши А.І., Комеліної О.В., Кузнецової А.Я., Кушнарської В.С., Крупки М.І., Федулової Л.В. та інш. Автори одностайно стверджують, що впровадження інновацій стимулює якісні перетворення у виробництві, проте, і потребують значних фінансових вкладень.

Невирішені складові загальної проблеми. Незважаючи на наявність багатьох досліджень з даної тематики, слід відзначити, що виникає потреба вдосконалення та розширення дослідження цієї проблематики, а деякі питання потребують уточнення. Враховуючи, що інновації при відповідному інвестуванні стають все більш основними факторами економічного зростання, зростає необхідність формування регіональної

інноваційно-орієнтованої інвестиційної політики в умовах української моделі ринкової економіки.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є розгляд сучасних напрямів інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності регіону, економіко-статистичний моніторинг інноваційно-інвестиційної діяльності регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз економічних джерел та систематизація теоретичних аспектів дає підстави стверджувати, що на сьогодні, інвестиції - це всі види фінансових, матеріальних та інших цінностей, вкладених інвесторами в об'єкти підприємництва та інші види діяльності з метою отримання доходу (прибутку). Динамічне зростання інвестиційних показників - це найважливіший макроекономічний індикатор, що характеризує розвиток будь-якої країни. У більшості випадків інвестиції і можливість масового оновлення виробничих потужностей є необхідною умовою економічного і соціального підйому та виходу з кризи.

Для України, яка перебуває в процесі інтеграції в міжнародний економічний простір, проблеми залучення та використання інвестицій є вкрай актуальними. На нашу думку, особливе значення для успішного здійснення інвестиційної діяльності набуває впровадження і використання інновацій і нововведень. Реалізація інновацій відбувається за допомогою інвестицій, при цьому масштаби та ризикованість процесів інвестування інновацій неоднакові на різних фазах економічного циклу. Ступінь інноваційно-інвестиційної активності мінімальна у фазі кризи, посилюється наприкінці фази депресії, досягає максимуму у фазах пожвавлення і підйому (коли йде масове оновлення основного капіталу з використанням базисних інновацій), стабілізується в фазі зрілості (коли переважають поліпшуючі інновації) і потім різко падає, так як недоцільно покращувати діючу, але застарілу у своїй основі техніку та технології [1].

Проведені дослідження свідчать про те, що процеси інвестування інновацій вимагають створення єдиного керованого інформаційного простору - для здійснення всіх етапів інвестування (передінвестиційного, інвестиційного, експлуатаційного) з урахуванням інтересів усіх суб'єктів інвестиційного процесу (регіону, інвестора, підприємства). За таких умов виникає необхідність формування підсистем, що дозволяють визначити сукупність і послідовність заходів організаційно-економічного і нормативно-правового характеру для реалізації основних напрямів інвестиційної діяльності регіону. Вважаємо, що в якості забезпечувальних підсистем можуть виступати наступні: інформаційне забезпечення; правове забезпечення; інфраструктурне забезпечення, які повинні бути наповнені змістом з урахуванням специфіки кожного етапу інвестування [2].

Підтримуємо думку вчених, які вважають, що інвестування інноваційної діяльності - безперервний поетапний процес, який передбачає використання певного набору методів і спрямований на досягнення інвестиційних цілей регіону. Найважливіша мета процесу інвестування інновацій - формування сприятливого інвестиційного клімату, який повинен сприяти надходженню інвестиційних ресурсів в економіку регіону [3].

За сучасних умов створення регіональної інвестиційної програми є найбільш прогресивною формою управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в регіоні, заснованої на методології програмно-цільового планування. Головне завдання регіональної інвестиційної програми - формування цілісної інвестиційно-інноваційної та структурної політики на рівні регіону, що відображає стан його економіки на даний період і враховує перспективи його розвитку.

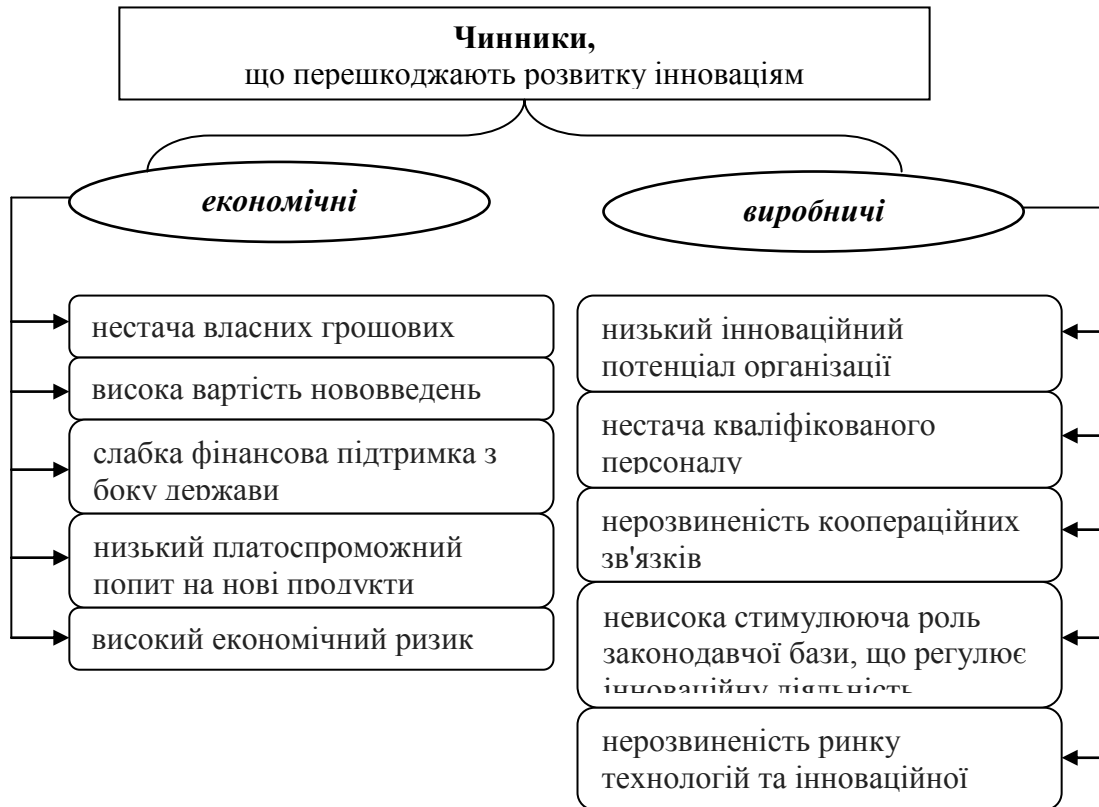
Економіко-статистичний моніторинг інноваційно-інвестиційної діяльності Південного регіону, показав, що серед основних чинників, що перешкоджають інноваціям, можна виділити наступні (рис.1).

Вважаємо, що для вирішення регіональних проблем необхідно здійснити наступні кроки:

- розробляти організаційно-фінансові механізми управління розвитком інноваційної діяльності;

- інтегрувати ресурси і суб'єкти науки, промисловості та бізнесу для інноваційної діяльності;
- створювати міжрегіональні ринки інновацій та залучати інвестиції в інноваційну сферу;
- формувати сприятливе середовище для інноваційної діяльності.

В умовах регіонів з потужним промисловим потенціалом головним ресурсом інвестування для прискореної модернізації виробництва на основі впровадження нових технологій повинні стати внутрішні фінансові джерела.

Рисунок 1 - Чинники, що перешкоджають розвитку інноваційної діяльності
Розробка автора.

В даний час цьому перешкоджають такі негативні фактори [4]:

- нестійке або погане фінансове становище підприємств (багато з яких є збитковими, що зводить до мінімуму можливість проведення робіт по оновленню і розширенню номенклатури продукції та переобладнання виробництва);
- низька інноваційна активність споживачів НДДКР, у тому числі через відсутність механізму і стимулів такої діяльності.

Не менш важливою проблемою розвитку інноваційної сфери поряд з недостатнім фінансуванням є незатребуваність науково-технічних робіт, що призводить до зниження темпів приросту обсягів цих робіт у всіх галузях економіки. Причина такого явища - в слабкому зв'язку інноваційних процесів з реальними ринковими потребами в інноваціях. Активна участь споживачів у розробці нових товарів буде також сприяти стимулюванню інноваційного процесу і зниженню маркетингових витрат на завершальних етапах інноваційного процесу, пов'язаних з появою новинки на ринку, просуванням і комерційним стимулюванням.

На сучасному етапі розвитку національної економіки відбувається процес планомірного перерозподілу ресурсів і владних повноважень з центру в регіони. Суб'єкти

отримають реальну можливість акумулювати кошти з різних джерел для інвестування, залучати іноземні інвестиції формувати в складі своїх бюджетів і т. п. У зв'язку з цим необхідно проводити політику першочергового стимулювання пріоритетних напрямків вкладення коштів і запроваджувати конкурсну систему відбору інвестиційних проектів. На регіональному рівні потрібно диференціювати системи пільг і преференцій, що враховують особливості різних категорій інвесторів [5].

Формування регіональної інвестиційної політики, обслуговуючої інноваційну сферу, - це вичерпне виконання регіональними органами влади своїх основних функцій по відношенню до інноваційної та інвестиційної сфер і відповідних видів діяльності з урахуванням специфіки регіону [6]. Реалізація регіональної інвестиційної політики спрямована на повне і ефективне використання перспективних та існуючих інноваційно-інвестиційних ресурсів для досягнення сукупності соціальних, економічних, екологічних та інноваційних цілей і завдань розвитку регіону в тактичному і стратегічному планах.

На нашу думку, вплив на умови інвестиційно-інноваційного розвитку економіки регіону чинять наступні фактори: фактор циклічності, що впливає на рівень інноваційної активності і темпів економічного зростання; демографічний чинник, що визначає загальний рівень кінцевих потреб у зв'язку зі зміною чисельності населення і демографічне навантаження на працездатне населення; природно-екологічний чинник, який впливає на процеси ресурсозбереження і антропогенного впливу; технологічний фактор, який є ключовим для соціально-економічного розвитку.

Таким чином, реалізація регіональної інвестиційної політики в інноваційну сферу для Південного регіону, на нашу думку, повинна виходити з наступних основних принципів [7,8]:

- гласність і широке залучення всіх зацікавлених сторін;
- послідовна децентралізація управління; регулювання та фінансування інвестиційної діяльності в межах економіки регіону;
- пріоритетність розвитку окремих напрямків процесу інвестування інновацій;
- варіантність, яка передбачає вибір оптимального варіанту у здійсненні регіональної інвестиційної політики;
- принцип поділу компетенції між регіональними органами законодавчої і виконавчої влади;
- принцип інтеграції наукової, інноваційної та інвестиційної діяльності;
- принцип зацікавленості у підсумках реалізації регіональної інвестиційної політики;
- системність самої регіональної інвестиційної політики, системність механізму її вироблення і реалізації, узгодженості дій всіх гілок влади в регіоні.

Висновки. Враховуючи все вище викладене, можна зробити висновок, що у розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності велика роль відводиться механізмам фінансування і стимулювання, які визначають способи формування фінансових ресурсів підприємств і підвищують їх зацікавленість у впровадженні нововведень. Серед них: механізми кредитування, формування власного капіталу, формування витрат на НДДКР і характеру віднесення їх на собівартість, залежність розмірів оподаткування від інтенсивності інноваційної діяльності.

На сучасному етапі розвитку інноваційної діяльності, створення ефективних інноваційних інститутів - найважливіший фактор успішного розвитку інноваційного розвитку регіону. Як інструмент інноваційного розвитку регіону може виступити регіональний інноваційний центр (РІЦ), який у перспективі може стати прототипом для створення системи безперервної інформаційної підтримки всього життєвого циклу продукції регіонального рівня. РІЦ виступає як інтегрована інформаційно-комунікаційна структура, що відповідає нагальній потребі активізації інноваційних процесів у регіоні і сприяє подоланню структурного інвестиційно-інноваційної кризи, а також відображає світові інтеграційні тенденції.

Анотація. У статті досліджено основні джерела та проблеми фінансування інноваційної діяльності підприємств регіону. Акцентовано увагу, що інноваційна діяльність передбачає залучення до процесу розробки та впровадження інновацій інвестиційні ресурси.

Визначене місце інвестування та його сутність і роль в забезпеченні інноваційної діяльності. Окреслено найважливішу мету процесу інвестування інновацій, що заключається у формуванні сприятливого інвестиційного клімату, який повинен сприяти надходженню інвестиційних ресурсів в економіку регіону.

Визначено основні чинники, що перешкоджають розвитку інноваційної діяльності. Окреслено шляхи вирішення регіональних проблем розвитку інноваційних процесів. Доведено, що реалізація регіональної інвестиційної політики в інноваційну сферу для Південного регіону повинна базуватися на основних зазначених принципах.

Доведено, що за сучасних умов створення регіональної інвестиційної програми є найбільш прогресивною формою управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в регіоні, заснованої на методології програмно-цільового планування. Головне завдання регіональної інвестиційної програми - формування цілісної інвестиційно-інноваційної та структурної політики на рівні регіону, що відображає стан його економіки на даний період і враховує перспективи його розвитку.

В цілому, загальний процес ринкових перетворень в країні, інтенсивне проникнення ринкових відносин господарювання в усі сфери регіональної економіки, включаючи і інвестиційну сферу, зумовлюють формування в регіоні цілої системи інвестиційних ринків, яку правомірно розглядати в якості важливої інституційної форми інвестиційної діяльності в регіоні.

Визначено, що у розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності велика роль відводиться механізмам фінансування і стимулювання, які визначають способи формування фінансових ресурсів підприємців і підвищують їх зацікавленість у впровадженні нововведень. Запропоновано інструмент інноваційного розвитку регіону - регіональний інноваційний центр (РІЦ), який у перспективі може стати прототипом для створення системи безперервної інформаційної підтримки всього життєвого циклу продукції регіонального рівня.

Ключові слова: інновація, фінансове забезпечення, фінансові ресурси, інвестиційні ресурси.

Аннотация. В статье исследованы основные источники и проблемы финансирования инновационной деятельности предприятий региона. Акцентируется внимание, что инновационная деятельность предполагает привлечение к процессу разработки и внедрения инноваций инвестиционные ресурсы.

Определенное место инвестирования и его сущность и роль в обеспечении инновационной деятельности. Очерчены важнейшую цель процесса инвестирования инноваций, заключается в формировании благоприятного инвестиционного климата, который должен способствовать притоку инвестиционных ресурсов в экономику региона.

Определены основные факторы, препятствующие развитию инновационной деятельности. Намечены пути решения региональных проблем развития инновационных процессов. Доказано, что реализация региональной инвестиционной политики в инновационную сферу для Южного региона должна базироваться на основных указанных принципах.

Доказано, что в современных условиях создание региональной инвестиционной программы является наиболее прогрессивной формой управления инвестиционно-инновационной деятельностью в регионе, основанной на методологии программно-целевого планирования. Главная задача региональной инвестиционной программы - формирование целостной инвестиционно-инновационной и структурной политики на

уровне региона, что отражает состояние его экономики на данный период и учитывает перспективы его развития.

В целом, общий процесс рыночных преобразований в стране, интенсивное проникновение рыночных отношений хозяйствования во все сферы региональной экономики, включая и инвестиционную сферу, обуславливают формирование в регионе целой системы инвестиционных рынков, которую правомерно рассматривать в качестве важнейшей институциональной формы инвестиционной деятельности в регионе.

Определено, что в развитии инвестиционно-инновационной деятельности большая роль отводится механизмам финансирования и стимулирования, которые определяют способы формирования финансовых ресурсов предпринимателей и повышают их заинтересованность во внедрении новшеств. Предложен инструмент инновационного развития региона - региональный инновационный центр (РИЦ), который в перспективе может стать прототипом для создания системы непрерывной информационной поддержки всего жизненного цикла продукции регионального уровня.

Ключевые слова: инновация, финансовое обеспечение, финансовые ресурсы, инвестиционные ресурсы.

Annotation. The article investigates the main sources and problems of financing of innovative activity of the enterprises of the region. The attention is focused that innovation involves the development and innovation of investment resources.

The specific location of the investment and its nature and role in the support for innovation. It outlines the most important goal of the investment process of innovation, which consists in formation of favorable investment climate, which should facilitate the flow of investment resources into the economy of the region.

The main factors impeding the development of innovation. The ways of solution of regional problems of development of innovative processes. It is proved that the implementation of the regional investment policy in the innovative sphere for the southern region should be based on these basic principles.

It is proved that in modern conditions the creation of a regional investment program is the most progressive form of management of investment and innovative activity in the region, based on methodology of program planning. The main task of regional investment programs - development of an integrated investment-innovation and structural policies at the regional level, reflecting the state of its economy for the period and takes into account prospects of its development.

In General, the overall process of market transformations in the country, the intensive penetration of the market relations of management in all spheres of the regional economy, including the investment sphere, predetermine the formation in the region of the whole system investment markets, which are rightly regarded as the most important institutional form of investment activity in the region.

Determined that in the development of investment-innovation activity is a big role for funding mechanisms and incentives that define the ways of formation of financial resources of entrepreneurs and increase their interest in innovation. A tool of innovative development of the region - the regional innovation center (RIC), which has the potential to become a prototype for establishing a system of continuous information support product life cycle at regional level.

Keywords: innovation, financial provision, financial resources, investment resources

Список використаних джерел:

1. Комеліна О.В. Науково-методологічні основи формування інноваційно-інвестиційного механізму соціально-економічного розвитку регіонів України. – Автореферат дис. доктора екон. наук 08.00.05 – Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка Міністерства освіти і науки України. – Полтава. - 2010.- 43с.

2. Король В. Концепція, методи і джерела розвитку інноваційно-конкурентоспроможної національної економіки / В. Король. – Економічний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль, 2011. – Вип.8. – Частина 1. – 458 с. – С. 112-115.

3. Кушнар'ова В. Державна політика залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України / В.С. Кушнар'ова. – Актуальні проблеми розвитку соціально-економічних систем: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених, м. Бердянськ, 18-19 квітня. – Донецьк, 2011. – С. 61-62.

4. Малютін О.К. Концепція поліпшення інвестиційного клімату в Україні / О.К. Малютін // Фінанси України. – 2008. – № 11. – С. 64-74. 6. Олейнікова Л.Г. Інноваційний розвиток як мотив детінізації економіки / Л.Г. Олейнікова. – Фінанси України. – № 3. – 2011. – С. 35-41.

5. Рожко О.Д. Інноваційно-інвестиційна спрямованість бюджетної політики в Україні / О.Д. Рожко. – Фінанси України. – № 1. – 2011. – С. 64-72.

6. Федулова Л. Проблеми стратегічного розвитку інноваційної економіки України [Електронний ресурс] / Л. Федулова. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Evu/2009_11/Fedulov%D0%B0.pdf.

7. Хрущ Н.А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії та технології: Монографія. – Хмельницький: ХНУ, 2004. – 309 с.

8. Микитюк П.П., Сенів Б.Г. Інноваційна діяльність: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

УДК 353.5

Жуйков С.Г.

ОСНОВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТ УКРАЇНИ

Постановка проблеми, її зв'язок з найважливішими науковими задачами. Підвищення інвестиційної привабливості міст є одним із основних завдань місцевої влади в Україні. Дослідження основних інструментів і механізмів залучення інвестиційного капіталу в економіку міст дозволить зробити аналіз ефективності різних видів інвестицій, виокремити основні і зрозуміти перспективні напрямки інвестиційного розвитку економіки міста.

Постановка задачі. В даній статті буде розглянуто основні інструменти і механізми інвестиційного розвитку міст України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах постійного дефіциту бюджету і тотальної корупції у всіх гілках влади соціально-економічний розвиток держави, в загальні, і міст, зокрема, всі роки був векторально спрямований лише на покриття поточних потреб, а про справжній інвестиційний розвиток економіки міст годі й було казати [3].

Проте, в тих містах, в яких виконавча влада і депутатський корпус спромоглися налагодити взаємодію і визначити пріоритети розвитку своїх міст, останніми роками простежуються позитивні зміни щодо інвестиційного розвитку інфраструктури міст.

Спробуємо визначити основні напрямки й інвестиційні інструменти, які заслуговують уваги у вивченні соціально-економічного розвитку міст України.

Є 3 основні види інвестицій: бюджетні, небюджетні і змішані.

Бюджетне фінансування інвестиційних проектів має відбуватися за рахунок коштів бюджету міста, які є складовими Фонду розвитку, тобто це кошти є профіцитом і мають бути розподілені за тими пріоритетними напрямками, які були визначені в Програмі соціально-економічного розвитку міста або в Стратегічному плані міста.